

LIBER PRIMUS

DECRETALIUM GREG. IX.

Cum materialia objecta juris Civilis sint tria: *personæ, res, et actiones* (§. *fn. Ins. de J. N. G. et C.*), personæ autem principem locum teneant, meritò compilerator Decretalium ad imitationem juris civilis, præsertim Codicis, præmissis principiis juris, incipit à personis ecclesiasticis, examinando illarum promotionem ad dignitates, ordinationem et varia officia, cujus etiam ordinem hic sequemur.

TITULUS I.

DE SUMMA TRINITATE ET FIDE CATHOLICA ^a.

1. *Nota*, præsentis rubricæ duas esse partes, quarum prior agit de mysterio SS. Trinitatis, posterior de Fide Catholica, non formaliter pro habitu, vel actu, quo assentimur revelatis ob auctoritatem Dei, sed objectivè sumpta pro collectione præcipuorum articulorum Fidei.

2. Q. I. *Quid tradatur in hoc titulo?*

R. 1.º Doctrina catholica de Deo uno in essentia et trino in personis: de creatione mundi ex nihilo, qua Deus condidit creaturam Angelicam, mundanam seu corporalem, et humanam ex spiritu et corpore constitutam; de mysteriis Filii Dei incarnati, universali resurrectione, ultimo judicio, æterna punitione malorum, et præmio honorum.—Itèm

^a Agitur de hac materia etiam in *Sexto et Clem. eod. tit.*—Item in *Decreto d. 22 per tot. d. 23 cap. 2 et cap. fn. de consecr. d. 3 et cap. pen. et ult. de consecr. d. 5.*—In *Trident. Sess. 3 de Symb., Sess. 24 c. 1 et 12, Sess. 15 c. 2 de prof. fidei.*—et in *Codice lib. 1 tit. 1.*

de una universali Ecclesia, Sacrificio Missæ, ejus ministro Sacerdote, baptismo parvulorum et adultorum, sacramento pœnitentiæ, de æterna beatitudine non tantùm virginum et continentium, sed etiam conjugatorum per rectam fidem et operationem bonam Deo placentium. Quæ omnia fusiùs vide in *textu cap. 1. Firmiter h. t.*—Ex his in *c. 2. eodem* damnatur error et libellus Joachimi Abbatis Florentis, qui impugnans Petrum Lombardum magistrum sententiarum, asseruit in Patre, Filio et Spiritu Sancto tres dari essentias realiter distinctas; dici verò unam tantùm moraliter unitate conjunctionis et conformitatis. Ejus tamen persona non damnatur, cum omnia scripta sua judicio S. Sedis submiserit.—Itèm in fine damnatur perversissimum dogma impii Almarici, natione Galli, patria carnotensis, quod in *textu* non exprimitur, sed ab aliis refertur, quod scilicet Dei Patris gubernium non extendat se ultrà legem Mosaycam, Filii ultrà novum testamentum, cujus jam suo tempore finis esset, nunc verò tempus sit Spiritus Sancti, cujus gratia omnis homo, licet plurima peccata committat, salvatur sine suo actu.—Itèm quod verum Corpus Christi non sit magis sub Eucharistia, quam in alia qualibet re etc.; quam doctrinam non tam hæreticam, quam insanam censuerunt Patres in Conc. Lateran. sub Innoc. III. *an. 1215.* celebrato. Solet autem hoc Concilium in *jure canonico* dici *Generale* sine addito, non *antonomasticè*, quia non videtur præferendum primis Conciliis generalibus, sed *sine dochi cè* et *appropriativè*.

2.º Traditur in *c. un. fidei. h. t. in 6.* contra errorem Græcorum, Spiritum S. procedere à Patre et Filio, non tanquàm ex duobus principiis, sed tanquàm ex uno principio, seu uno spiratore, non duabus spirationibus, sed una spiratione. Quod definitum est in Conc. generali Lugdunensi II. sub Gregorio X. *an. 1274.* Denique in Concilio Vienn. à Clem. V. *an. 1311.* definitum est, Filium Dei verum corpus humanum ex Maria Virgine assumpsisse, in eo passum, et jam mortuum lancea perforatum: reprobatum ibidem doctrina tanquàm hæretica eorum, qui dicunt animam rationalem non esse *verè ac per se* humani corporis formam: ultimò definitur confitendum esse unum baptisma, et approbatum sententia illorum theologorum, qui docent *tam parvulis, quam adultis conferri in baptismo informantem gratiam et virtutes*, (*Clem. unic. h. t.*)

3. Q. II. *Qua potestate Imperatores tulerint constitutiones de SS. Trinitate et Fide catholica, uti sunt illæ, quæ in Cod. tit. 1. referuntur?*

R. Imperatores non condidisse has constitutiones auctoritate principali, cum res fidei excedant potestatem politicam; sed hortatu Episcoporum et Pontificum, tanquàm exequutores et defensores sac. canonum contra violentiam hæreticorum; ad quorum pertinaciam frangendam plerumque non sufficit sola potestas Ecclesiastica, nisi adjuvetur per potestatem sæcularem Principum catholicorum, tanquàm advocatorum et defensorum Ecclesiæ.

4. Q. III. *Qui specialiter obligati sint ad externam professionem Fidei catholicæ?*

Certum est quemlibet fidelem ad eam obligari *jure naturali et divino*, dum illam exigit honor Dei, aut religionis, et Ecclesiæ catholicæ, aut salus proximi: *Matth. 10. v. 32. Qui confitebitur me etc. Jam:*

R. 1.º Jure humano (*Conc. Trid. sess. 25. cap. 2.*) tenentur ad illam promoti in Patriarchas, Primate, Archiepiscopos et Episcopos in prima synodo provinciali; aliòquin à communionem illius, qui fidem istam profiteri noluerit, ceteri Episcopi, admonito Rom. Pontifice, abstinere debent. Hoc præceptum renovavit Gregor. XIV. Constit. *Onus Apostolicæ* (13. Martii 1591.) Hodiè professio fidei et juramentum obedientiæ solet ab Episcopis præstari coram Papa, vel ejus delegato.—2.º Tenentur ad illam provisi de beneficio curato, vel canonicatu, aut dignitate Ecclesiæ cathedralis: illi coram Episcopo, aut ejus Vicario; isti coram Episcopo, vel Vicario, et capitulo: Trident. *Sess. 24. c. 12 de reform.* ubi utitur: *aliòquin prædicti omnes provisi fructus non faciant suos, nec illis possessio suffragetur.* Ex quibus verbis communior sententia contra Sanch. et Barbos. (*de Off. Episc. alleg. 61. n. 28.*) colligit, quod Canonici isti et curati, culpabiliter omittentes professionem fidei intrà bimestre, eo elapso, fructus perceptos in conscientia teneantur restituere, etiam ante sententiam judicis: nam dispositio Trident. non est propriè pœnalis, sed conditionalis, concedens fructus sub conditione emissæ professionis; ergò si hæc conditio deficiat, fructus percipiuntur tanquam alieni; alienum autem restitui debet ante sententiam. Quia verò dispositio ista odiosa est (*arg. reg. odia in 6*) non debet extendi ad Canonicos non curatos Ecclesiæ collegiatæ, nec ad provisos de capellania vel portione in Ecclesia cathedrali, nec ad distributiones quotidianas, cum nomine fructuum in materia odiosa veniant soli fructus grossi.—3.º Ad professionem fidei tenentur Prælati regulares ex Const. Pii IV. *Injunctum* (1564. *idib. Nov.*), quæ tamen non ubique est usu recepta. Itè promovendi in magistros, doctores, et artium liberalium professores, sive Clerici sint, sive laici, ex Constit. Pii V. *Sacrosancta*; sed neque hæc ubique recepta est.

Ad fidei professionem tenentur etiam Deputati ad beneficia curata Ordinis S. Joan. Hierosolymit. (*ex decr. Cong. Conc. 14. Jan. 1708. relat. in Thesaur. resolut. ejusdem Cong. ab anno 1739. ad 1740.*)

Sede Episcopali vacante, facienda est à canonicis et dignitatibus cathedralis nedum coram capitulo, sed etiam coram Vicario capitulari, (*DD. relat. à Reiffenst. lib. 1. Decretal. tit. §. 8. n. 568.*)

Omittentes, vel debito modo eam non emittentes, licèt non faciant fructus suos, lucrantur tamen distributiones pro horis, quibus intersunt (*ex dec. 9. Febr. 1726. in Cathacen. relat. in dicta thesaur.*)

Nota, quod condonatio fructuum malè perceptorum ob hujusmodi omissionem fieri nequit ab Ordinario, sed à Sede Apostolica, quæ eos condonare solet, si omissa fuerit, vel malè emissa bona fide, injuncta aliqua elemosyna arbitrio Episcopi, vel confessarii juxta plura exempla relat. in *fol. ejusdem Cong. 17. Aprilis 1728. in Toletana*, cum onere eam. emittendi, vel repetendi, si malè emissa fuerit, coram capitulo et Episcopo juxta decreta relat. 6. *Decem. 1738. in Capuana professionis Fidei.* Ità tenentur eam repetere provisi Romæ, qui ex Indulto Congr. Conc. illam emisissent coram urbis Vicario, quando ob locorum distantiam coram Episcopo et capitulo intra duos menses à die possessionis emittere non poterant, ut de praxi testatur Benet. XIV. in *Instit. Ecclesiast. Instit. 6.*

Parochi verò, si eandem emiserint Romæ coram Datario, neque amittunt fructus, neque coram Episcopo tenentur illam repetere (*ex Decr. Cong. Conc. 26. Maji 1739. in Toletina ad dub. 4. relat. in fol. ejusdem diei in citat. Thesaur. pag. 162.*)

Cum Tridentinum non decernat cui sint applicandi fructus ob omissionem professionis Fidei, Garcias (*de benef. part. 3. cap. 3. num. 44. et 42.*) dicit applicandos esse fabricæ Ecclesiæ, vel alio loco pio in habentibus fructus distinctos et separatos à massa capitulari; in habentibus verò eodem fructus in massa communi, distribuendos esse inter ceteros Canonicos.

Corrigendi sunt DD. asserentes fieri posse per procuratorem, attentis pluribus contrariis decretis (*relat. in d. Cathac. et Tolet.*)

Omissa vel ob ignorantiam, vel ob imprudentiam, non excusat saltè in foro exteriori, (*Navar. lib. 2. consil. 7. num. 2.*), neque excusat contraria consuetudo respectu provisorum à Sede Apostolica (*Benedict. XIV. Inst. 30. §§. Nos quidem et Quod si parochus.*) Illam omittens non juvatur regula 36 Cancellariæ de triennali; cum enim hæc constituta sit non ad obviandum hæresibus, ut onus professionis Fidei, sed ad convalidandum titulum, possessionem, ceteraque beneficii jura, quibus provisos minimè privatur per dictam omissionem (*ut ex Decreto Congreg. Conc. 2. Septembr. 1591. relat. à Gallemart. in declarat. ad Triden. c. 12. sess. 24. de reform. num. 7.*), non extendenda est ad convalidandum dominium fructuum, quos Trident. ob ejusmodi omissionem declaravit restitutioni obnoxios, *ut in cit. cap. Navar. cons. 7. num. 1. et DD. relat. à Ferraris in Prompta biblioth. verbo-Canonicus art. 4. num. 27. et seqq.*

Licèt ex Trid. (*citat. Constit. Pii IV. et ex decr. Cong. Conc. in dicta Cathacen.*) non teneantur ad hanc professionem Canonici collegiarum, alique beneficia, etiam simplicia obtinentes; tenentur tamen vigore legum in omnibus ferè diœcesibus statutarum. Sic in locis, quos complectitur Concilium Romanum celebratum à Benedicto XIII. ann. 1725. ad eam tenentur sequentes sub pœnis in dicta Pii IV. Const. latis, aliisque Episcoporum arbitrio statuendis:

1.º Episcopi, alique de clero recens Ecclesiasticis de beneficiis provisi, aut sacris Ordinibus initiati in diœcesana synodo primò celebranda.—2.º Dignitates et Canonicatus obtinentes post adeptam possessionem, tum in manibus Episcopi, vel ejus Vicarii generalis, tum in capitulo infrà bimestre.—3.º Beneficia cum animarum cura habentes, post ipsorum possessionem, infra idem tempus, in manibus tantummodò Episcopi, vel Vicarii Generalis.—4.º Quicumque alia beneficia simplicia obtinentes.—5.º Itè novus Vicarius Generalis, Vicarii foranei, procuratores et promotores fisci Episcopalis, cancellarii, ceterique ministri ejusdem curiæ.—6.º Novi concionatores, etiam Regulares.—7.º Novi confessarii, etiam monialium.—8.º Docentes publicè, vel privatim theologiam, philosophiam, jus Canonicum, aut civile, vel inferiores quaslibet disciplinas, etiam grammaticam.—9.º Ac tandem medicinam, et chirurgiam exercentes “.